

KARAPINAR İLÇESİ VE YAKIN ÇEVRESİ PEYZAJ ÖZELLİKLERİNİN EKOTURİZM KULLANIMLARI YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA¹

Ahmet Tuğrul POLAT²

Serpil ÖNDER²

²Selçuk Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Konya/Türkiye

ÖZET

Turizm ekonomik ve çevresel etkileri ile hizmet sağlayan küresel bir etkinliktir. Geniş bir bakış açısıyla, eğlenme ve dinlenme için gerçekleştirilen turizm etkinlikleri genellikle "Kitle Turizmi" olarak tanımlanır. Son yıllarda kitle turizmine alternatif olarak ortaya çıkan turizm şekilleri de "Alternatif Turizm" olarak adlandırılmaktadır. Alternatif turizm biçimi olarak ekoturizm, 1980'li yıllarda ortaya çıkmış ve turizm endüstrisinin en hızlı büyüyen alt sektörü haline gelmiştir. Ekoturizm özellikle doğal ve kültürel alanlara yönelik yapılan bir etkinliktir. Katılımcılara bilgi veren deneyimler sağlarken, yerel halkların sosyo-ekonomik refahını geliştirir, doğal ve kültürel alanların korunması için ekonomik faydalar sağlar.

Karapınar İlçesi ve yakın çevresi el değmemiş doğal özellikleri ve kültürel yapısı ile ekoturizm için önemli bir potansiyel sergilemektedir. Çalışmada; bu mevcut potansiyelin, doğal ve kültürel çevreye zarar vermeyecek ve ekonomik faydalar üretebilecek bir ekoturizm planlaması ile turizm sektörüne kazandırılması amaçlanmıştır. Karapınar İlçesi ve yakın çevresinin bazı ekoturizm etkinliklerine uygunluğu Coğrafi Bilgi Sistemleri, yerinde gözlem ve anket çalışmaları yardımıyla araştırılmıştır. Sonuç olarak İlçe ve yakın çevresinde gerçekleştirilmesi uygun ekoturizm etkinliklerine yönelik uygun alan tespitleri yapılmış ve uygulama önerileri getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Karapınar, Ekoturizm, Korunan alan, Sürdürülebilir Turizm, Yerel toplum, CBS

A RESEARCH ON THE EVALUATION OF LANDSCAPE FEATURES OF KARAPINAR PROVINCE AND ITS ENVIRONS RESPECT TO EKOTOURISM USES

ABSTRACT

By the economical and environmental effects, tourism is a global activity, providing the service sector. Generally, tourism activities for fun and rest are defined as Mass Tourism. In recent years some alternative forms of tourism has been appeared and called "Alternative Tourism". Ecotourism as an alternative tourism, appeared in 1980's and became one of the most developing subsector of tourism industry. Ecotourism is an activity which is especially proper to natural and cultural areas. While, it provides the knowledge and experiences of the tourists' because of its informative form, also improves the socioeconomic well-being of the local community and has economical benefits to conserve the natural and cultural areas.

Karapınar province and its vicinity has a great potential with its wilderness natural properties and cultural structure. In this study, it is aimed to use these areas in tourism sector and produce economical benefits by an ecotourism planning which has no detorior effect to natural and cultural areas. The convenience of Karapınar province and its vicinity for some ecotourism activities were searched with Geographical Information Systems.

As a result, suitable areas for applicable selected activities were determined for Karapınar province and its vicinity and some applications were offered.

Keywords: Karapınar, Ecotourism, Protected Area, Sustainability Tourism, Local Community, GIS

GİRİŞ

Dünyanın en gelişmiş endüstrisi olan turizm endüstrisi çok etkili bir potansiyele sahiptir. Dünyanın ekonomik istikrarına bağlı fakat önceden görülebilir bu yoğun büyüme gelecekte de devam edecektir. Turizmin bu büyük potansiyelinden kaynaklanan çeşitli etkileri bazı araştırmacıların dikkatini çekmiştir. Son zamanlarda araştırmacılar turizmin çevre, yerel ekonomi ve yerel kültür üzerine uzun vadeli etkilerini araştırmaya başlamışlardır (Doan 2000).

Ekoturizm kavramı sürdürülebilirlik tartışmaları ile gündeme gelip popüler olmuştur. Ekoturizm doğaseverler ve çevre duyarlılığı olan turistlerin hareketle-

rinden daha geniş kapsamlı bir konudur. Gerçekte bu olgu, çevresel, ekonomik ve sosyal ilişkiler bütünüdür.

Ekoturizm, doğaya yönelik olması, doğal ve kültürel kaynakları değerlendirme bağlamında, sürdürülebilir turizm karakteri taşımaktadır (Weaver 1999). Ekoturizmin ne olduğu bu üç ögeyi içeren ve bunlara eklenen yerel ekonomiye fayda gibi diğer karakterler de kullanarak açıklanır. Bu ögeler birbirini destekleyen bir şekilde kullanılarak, ekoturizme doğayı tanıma ve doğayı anlama, doğadan zevk alma ve doğayı gözetme karakteri verilir; ekoturizm doğa turizmi olarak nitelenir ve kitle turizmine çevreci bir alternatif olarak sunulur (Erdoğan 2003).

Ekoturizmin temel özelliklerini oluşturan saygı, sorumluluk ve sürdürülebilirlik üç "S" olarak adlandırılabilir. Bugüne kadar yapılan tüm tanımlarda dört öge ön plana çıkmaktadır (Erdoğan 2003). Bunlar:

¹ Bu makale S.Ü. BAP Koordinatörlüğü tarafından 2004/87 nolu projeye desteklenen ve Ahmet Tuğrul Polat'ın Doktora Tezi olarak yürütülen çalışmadan alınmıştır.

- Doğal çevre,
- Ekolojik ve kültürel sürdürülebilirlik,
- Eğitim ve konunun açıklanması ve
- Yerel düzeydeki ekonomik faydalardır.

Ekoturizm faaliyetleri genellikle doğanın ilginç özelliklerinin bulunduğu ve bu niteliklerin halen çok az bozulduğu alanlardaki (özellikle doğa koruma alanlarındaki) manzara, topografya, su özellikleri, bitki ve yaban hayatı görmek ve öğrenmek amacıyla düzenlenir.

Ekoturizm, doğal özelliklerin yanı sıra kültürel özelliklerden de faydalanmayı hedeflemektedir. Gidilen yerlerde görülecek kırsal yaşam, konaklamalarda seçilecek var olan yayla ya da köy evleri, yemek ihtiyacının karşılanmasında yerel yemekleri tanımanın yanı sıra, el değmemiş doğada çadır kurma, ekoturizm etkinliklerinin karakteristiklerindedir. Var olan kaynaklar üzerinde yoğunlaşan ekoturizmde, günlük yaşamın alışkanlıklarının aktiviteye taşınması esas alınmaktadır.

Tüketen değil koruyan ziyaretçi bilincini oluşturmaya çalışan ekoturizm aktiviteleri, faydalanılan çevrenin koşullarını değiştirmeden kabul etmektedir. Sürekli değişim içinde olması ve direk doğal çevrede gerçekleşmesi, aktiviteye katılanlarda etkili, deneyerek öğrenme boyutunda doğa sevgisi ve doğayı koruyarak kullanma bilincini oluşturmaktadır.

Yukarıda belirtilen ölçütler altında ekoturizm aktiviteleri olarak doğada bitki inceleme, doğa fotoğrafçılığı, yaban hayatını gözleme, çiftlik yaşamı, dağ tırmanışı, doğa yürüyüşü, rafting, kampçılık v.b. sıralanabilir.

Araştırmanın amacı; Karapınar İlçesi'nin ekoturizm yönünden taşıdığı potansiyeli en iyi şekilde değerlendirilmesini sağlamaktır. İlçe'de yapılacak olan bir ekoturizm planlaması yöre halkına istihdam yaratacak, ekonomik refahını yükseltecek, ilçenin tanıtımını artıracak ve aynı zamanda ilçenin doğal kaynaklarının korunmasını ve sürdürülebilirliğini sağlayacaktır. En önemlisi ise, ekoturizm ilkeleri ile bağlantılı olarak ele alınan planlama çalışması turizm açısından gelişmiş bölgelerde yapılmış olan hataların tekrarlanmaması için iyi bir fırsat yaratacaktır. İlçe'ye uygun ekoturizm etkinliklerinin belirlenmesi ve bunların gerçekleştirilebileceği alanların saptanması ile turizm şirketleri, yöre halkı ve kamu yöneticilerinin ortaklaşa çıkarabilecekleri turistik ürünler için altyapı oluşturacaktır.

Son yirmi yıl içerisinde dünyada ve ülkemizde büyük gelişmeler ve değişimler gösteren turizm sektörü göz önüne alındığında bu araştırmanın önemi ortaya çıkmaktadır. Ülkemizde de turizm yerli ve yabancı turist olarak çok hızlı bir büyüme eğilimindedir. Ülkemiz, kıyı bölgelerinin bir kısmı hariç diğer bölgeleri ile turizm sektörüne el değmemiş doğal özellikleri ve kültürel yapısı ile büyük bir kaynak oluşturmaktadır. Karapınar İlçesi de ülkemiz turizmine kaynak oluşturu-

racak en güzel yörelerden birisidir. İlçenin tarih boyunca iniş ve çıkışlarla dolu olan büyüme eğilimi vardır. Aslında ilçe, ülkemizin benzer özelliklere sahip diğer yöreleriyle aynı kaderi paylaşmaktadır. Açıkça görülmektedir ki Karapınar İlçesi ekonomik kalkınmada sanayi ve ticaret işletmeleri ile büyük yatırımlar olmadığı sürece bir atılım gerçekleştiremeyecektir. Devletimizin ilçe birimlerine büyük sermayeler ile yatırım gerçekleştirmesi de ülkenin ekonomik düzeyi ile karşılaştırıldığında şimdilik çok zor gözükmektedir. Bu durumda, çıkış noktası olarak endüstriyel gelişmeye oranla daha kolay başarılabilir olan turizm sektörü çok iyi bir fırsattır. Bilim adamları ve araştırmacıların ekoturizm alanındaki yöntem ve fizibilite çalışmaları, bu fırsatların doğal kaynaklara ve kültürel değerlere zarar vermeden değerlendirilmesinde kullanılabilir en iyi yollardan biridir. Bu yapılan çalışma, Karapınar İlçe'sinin turistik bir yöre olması için gerekli olan yöntem ve verileri içermektedir. Ayrıca çalışmada kullanılan yöntem benzer yöreler için de bir model oluşturması açısından önem taşımaktadır.

MATERYAL VE METOT

Materyal: Bu çalışmada gerçekleştirilebilecek ekoturizm etkinlikleri açısından Konya İli Karapınar İlçesi ve yakın çevresinin sahip olduğu doğal ve kültürel özellikler araştırma materyalini oluşturmaktadır.

Haritalar üzerinde çalışılırken, araştırma alanı ile çevresi arasında bütünlük sağlayabilmek amacıyla, analizler ilçe sınırının dışına da taşınarak belirlenen pafta ölçüsü olan 1/25000 ölçekte yürütülmüş, fakat ilçe sınırı haritalar üzerinden geçirilmiştir. Çalışma alanı 27 adet 1/25000 ölçekli paftayı kapsamaktadır.

Tez çalışmasında veri elde etmek, elde edilen verileri yorumlamak ve değerlendirmek için aşağıda belirtilen harita, doküman, rapor, resim, bilgisayar programı v.b. kullanılmıştır;

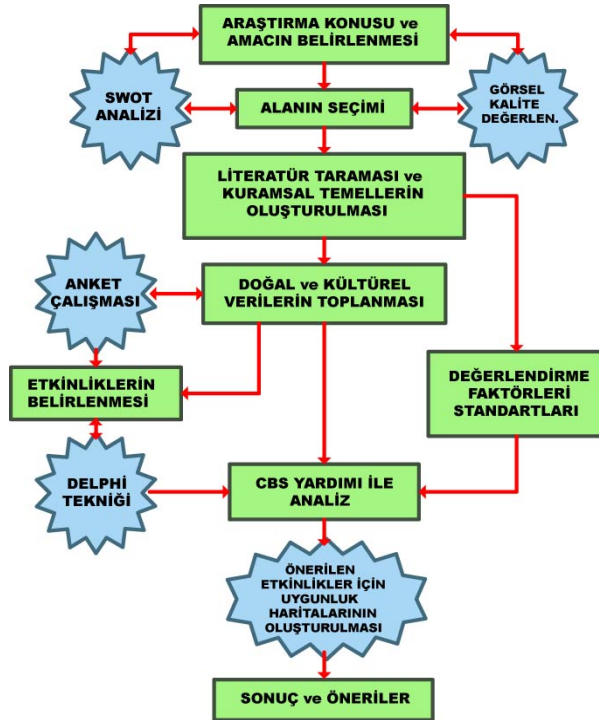
- NASA National Imaginary and Mapping Agency U.S.A den alınan Dijital Yükseklik Modeli (DEM) verileri ve uydu görüntüleri (NIMA 2002),
- Araştırmada, veri tabanı oluşturmak ve depolanan bilgiyi sorgulamak için Coğrafi Bilgi Sistemleri içinde yer alan Arc Gis 9.0 programı,
- Esri firmasına ait Digital Chart of WORLD/TURKEY (DCW) verileri,
- Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nden 2005 yılında alınan 1/25.000 ölçekli sayısal Arazi Kullanım Yetenek Sınıfları ve Şimdiki Alan Kullanım Haritaları, Büyük Toprak Grupları Haritası,
- Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Konya İli Arazi Varlığı Raporu ve Konya Verimlilik Envanteri ve Gübre İhtiyaç Raporu,
- Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü verilerinden elde edilen 1/25000 ölçekli iklim haritaları,
- İlçe ve yakın çevresine ilişkin Resmi Kurumların çalışma raporları, arazide yapılan yerinde gözlemler ve bu gözlemler sonucu çekilen fotoğraf ve slayt gö-

rüntülerinden de yardımcı materyal olarak yararlanılmıştır.

Yöntem: Çalışma alanının ekoturizm etkinliklerine yönelik potansiyelinin saptanması için çeşitli yöntemler incelenmiş, bunların birbirlerine karşı avantaj ve dezavantajları irdelenmiştir. Aşağıda açıklanacak olan Topay (2003) tarafından uygulanan haritaların CBS yardımı ile çakıştırılması yönteminin, en iyi yöntem olduğuna ve tez çalışmasında kullanılmasına karar verilmiştir. Adı geçen yöntem, çalışma alanının doğal ve kültürel özellikleri dikkate alınarak geliştirilmiş ve uygulanmıştır.

Araştırma yöntemi; SWOT, Görsel Kalite Analizi, Anket Çalışması, Delphi Tekniği ve etkinlik haritalarının oluşturulması ile beş aşamada ortaya konulmuştur. Araştırmada kullanılan yöntem ve çalışmanın genel akışına ilişkin diyagram Şekil 1’de verilmiştir.

SWOT Analizi: SWOT analizi incelenen kuruluşun, tekniğin, sürecin veya durumun güçlü ve zayıf yönlerini belirlemekte ve dış çevreden kaynaklanan fırsat ve tehditleri saptamakta kullanılan bir tekniktir (Aktan 1999, Gürlek 2002). Bir ülkenin alternatif turizm politikalarının belirlenmesinde de SWOT Tekniğinden yararlanılarak, ülkenin turizm potansiyelinin içsel (güçlü ve zayıf yönler) ve dışsal (fırsatlar ve tehditler) faktörleri ortaya çıkarılabilmektedir (Avcıkurt ve ark. 2003).

Şekil 1. Genel akış ve yöntemle ilişkili diyagram

SWOT analiziyle, çalışma alanının ekoturizme yönelik mevcut durumu tanımlanmıştır. Alandaki ekoturizm konusundaki güçlü ve zayıf yönleri, fırsatlar ve tehditler ile ilgili veriler, ilçe ve belde belediye başkanları, kamu kuruluşlarında çalışanlar, yerel halk ve turistlerle yapılmış olan karşılıklı görüşmeler, yöre

için veya benzer alanlar için daha önce yapılmış olan çalışmalar, literatürler ve mesleki deneyimlerden, arazi sörvey çalışmaları ve yerinde yapılan gözlemler sonucu EPG (1998)’e ve Güngör (2003)’e göre oluşturulmuştur (Önder ve Polat 2004).

Görsel Kalite Değerlendirmesi: Yeomans (1983)’e göre görsel kalite; çalışma alanında araçla, yayan ya da uçakla yapılan geniş kapsamlı izlenimlerin değerlendirilmesidir. Görsel kalite değerlendirilmesi yedi temel faktöre dayanır. Bunlar; 1. Morfolojik yapı (arazi formu), 2. Bitki örtüsü (vegetasyon), 3. Su, 4. Renk, 5. Komşu Manzara, 6. Nadirlik, 7. Kültürel değişikliklerdir. Değerlendirme -3 ile 5 puanları arasında yapılır. Toplamda A sınıfı (yüksek görsel kaliteli) alanların puanı 21-35, B sınıfı (orta görsel kaliteli) alanların puanı 8-20, C sınıfı (Görsel kalitesi çok az yada hiç olmayan) alanların puanı -14-7 sayısal değer aralığındadır (Önder ve Polat 2004).

Araştırma alanının doğal ve kültürel değerlerinin ekoturizm yönünden mevcut durumu ve ekoturistik faaliyetlere yönelik gelecekteki planlama ve uygulama kararlarına yardımcı olabilecek veriler görsel kalite Analizi uygulanarak ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Bu değerlendirmeler;

Element bazlı değerlendirme: Görsel kaliteyi, tercih edilen görsel elemanların varlığı ya da yokluğu olarak tanımlamaktadır

Görsel bazlı değerlendirme: Mevcut manzaradaki peyzaj elementlerine değer biçmektedir.

Alan bazlı değerlendirme: Peyzajdaki farklı alanların, görsel kalite değerlendirilmesinde birden fazla noktadan yapılan değerlendirmesidir.

Anket çalışması: Yöre halkının ekoturizme ilişkin ilgi ve farkındalığını belirlemek, ekoturizm etkinliklerine ve ilçeye yönelik bilgi edinmek amacıyla alanda anket çalışması yapılmıştır.

Anket çalışmasında Collins’in (1986) kullandığı “ana kitle oranlarına dayalı kümelenmemiş tek aşamalı tesadüfi olasılık örnekleme” yöntemi kullanılmıştır. (Gül ve ark. 2003).

Örnekleme hacmi, örnekleme dışı hatalar ve kayıp değerlerde göz önüne alınarak 200 olarak belirlenmiştir.

Çalışma alanında değerlendirilecek olan etkinliklerin seçiminde kuramsal temeller kısmındaki literatür araştırmalarından, yöre halkı ile yapılan anketlerden faydalanılmış ve araştırma kapsamında ele alınacak etkinliklerin listesi Tablo 1’de verilmiştir.

Delphi Tekniği: Delphi tekniğinin amacı; geleceğe ilişkin tahminlerde bulunmak, uzman görüşlerini ortaya çıkarmak ve uzlaşma sağlamaktır. Delphi tekniği özellikle politik ya da duygusal ortamlarda karar verme durumunda kalındığında veya kararların güçlü gruplar tarafından etkilenme olasılığı olduğu durumlarda kullanılabilir. Genel olarak Delphi tekniği üç özelliğe sahiptir: (1) katılımda gizlilik, (2) grup tepkisinin istatistiksel analizi, (3) kontrollü geri besleme.

Delphi tekniğinin kullanımında, genellikle uzmanlara uygulanan ardışık anketler yer alır. Her bir uygulamadan sonra uygulama sonuçları katılımcılara iletilir. Bu işlem uzlaşma sağlanıncaya kadar devam eder. Sağlanan uzlaşma, bu sürecin ürünüdür. Delphi tekniğinin üstünlükleri yanında bazı sınırlılıklarından da söz edilebilir (Abidin 1999, Şahin 2001, Çimen 2002).

Tablo 1. Araştırma kapsamında ele alınacak ekoturizm etkinlikleri

Araştırma kapsamında ele alınacak etkinlikler	
1	Atlı doğa yürüyüşü
2	Bisiklet turizmi
3	Botanik (Bitki inceleme) turizmi
4	Doğa fotoğrafçılığı
5	Doğa keşfi (Safari)
6	Doğa yürüyüşü (Trekking)
7	Festival turizmi
8	Jeomorfolojik oluşumları izleme
9	Kamp/Karavan turizmi
10	Kuş gözlemciliği (Ornitoloji)
11	Tarım/Çiftlik turizmi

Araştırmada etkinliklere ait uygulanma kriterlerinin belirlenmesinde değerlendirme faktörleri ile ilgili sınıflandırmalar (bu sınıflandırmalar insan konforuna uygunluk ve resmi kabuller doğrultusunda yapılmıştır) Delphi tekniği yardımıyla her etkinlik için üç uzman kişi tarafından değerlendirilmiş ve etkinlik uygulama ölçütleri çizelgesi oluşturulmuştur.

Etkinlikler için uygun alan haritalarının oluşturulması: Etkinlik haritalarının oluşturulmasında kullanılan altlık haritalarının bir kısmı doğrudan değerlendirilmiş, diğerleri Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nden alınan toprak haritalarından çıkarılmıştır. İklim ve topoğrafik haritalar ise ara yöntemlerle oluşturulmuştur. Aşağıda iklim ve topoğrafik haritaların oluşturulmasında kullanılan yöntemlerden bahsedilmiştir.

Çalışma alanının iklim özelliklerinin ortaya konabilmesi için Arc Gis yazılımı kullanılarak, D.G. Krige ve G. Matheron tarafından geliştirilmiş olan "Kriging Interpolation" yöntemi Tang 1998 tarafından geliştirilmiş olan "kgdi.avx" dosyası kullanılarak gerçekleştirilmiştir (Ecker 2002).

Yapılan analizlerin doğruluk oranını arttırmak için Karapınar İlçe'si ve yakın çevresinde uzun süreli gözlem yapmış dokuz (9) adet iklim istasyonu seçilerek, bunlara ait veriler Arcview ortamında noktasal veri oluşturacak şekilde sayısallaştırılmıştır.

Önce Arc Gis ortamında iklim istasyonlarının ulusal koordinat sistemine göre sayısallaştırılmış noktasal verilerinin olduğu haritaya, seçilen iklim özellikleri (sıcaklık, nem, rüzgâr, yağış) girilmiştir. Daha sonra modelleme yapılmıştır.

Güngör ve Polat 2005'e göre, NASA National Imaginary and Mapping Agency (NIMA) U.S.A den alınan Dijital Yükseklik Modeli (DEM) verileri Arcview yazılımının spatial analiz modülü kullanılarak tesviye eğrileri çizilmiş, alanın eğim ve bakı du-

rumu saptanmıştır. Ayrıca bu verinin ve 3D analiz modülünün yardımıyla Karapınar ilçesinin ve yakın çevresinin relief haritası hazırlanmıştır.

Alan ile ilgili kullanılması gereken bütün sayısal harita verileri elde edildikten sonra çalışma için tercih edilen metot aşağıdaki şekilde uygulanmıştır.

Arcview yazılımının, "Spatial Analiz" ana modülü altındaki "Analysis Tools" menüsünde bulunan "Intersect" komutu yardımıyla "Input Features" ekranından çakıştırılacak özellikler bir araya getirilerek, uygun ve koşullu uygun seçenekleri için değerlendirme faktörleri her biri için bağımsız olarak, program içerisinde eklenerek bir araya getirilmiş ve çakıştırılmıştır.

Ortaya çıkan kesişim alanları her bir kullanım için uygun ve koşullu uygun seçenekleri olacak şekilde, birlikte tek bir haritada toplanmıştır.

Bu analiz çalışmasında izlenen temel mantık; değerlendirme faktörlerinin tamamını içeren alanların değil, bu alanların birbirleriyle çakıştıkları alanların uygun ya da koşullu uygun olmalarıdır.

ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırma kapsamında ele alınacak etkinliklerin belirlenmesinde kapsamlı bir çalışma yürütülmüş, öncelikle ekoturizm altında değerlendirilebilecek etkinliklere uzmanlar yardımıyla karar verilmiş ve ekoturizm etkinliklerinin sınıflandırılması yapılmıştır. Daha sonra etkinliklerin öncelikli olarak gereksinim duydukları doğal ve kültürel kaynaklar Karapınar İlçesi'nin taşıdığı potansiyelle karşılaştırılmış, yöre halkının görüşleri ve literatür çalışmaları da göz önünde bulundurularak etkinlik listesi ortaya çıkarılmıştır.

Çalışmanın devamında bu etkinliklerin değerlendirilebilmesi için gerekli olan faktörler ve bu faktörlere ait sınıflandırmalar için literatür çalışmaları ve uzman kişilerin görüşlerine başvurulmuştur. Her bir etkinlik için Delphi Metodu yardımıyla uygulama ölçütleri belirlenmiş böylelikle etkinlikler için alan seçiminde kullanılacak tüm değerler ortaya konulmuştur. Her bir etkinlik için ayrı ayrı belirlenmiş bu değer aralıklarının araştırma alanında ileride gerçekleştirilebilecek ekoturizm planlama ve uygulama çalışmalarına temel teşkil edebileceği gibi farklı alanlarda yapılacak etkinlikler için kullanımı da mümkün olacaktır.

Etkinlik listesinde yer alan 11 etkinlikten 5 tanesi için Arc Gis yazılımı yardımıyla sorgulama yapılmıştır. Diğer 6 etkinliğin gerçekleştirilmesi için gerekli materyaller sorgulamaya imkân sağlamadığından uygulama ölçütleri çizelgeleri, elde edilen veri birikimi, alanda yapılan gözlemler, yöre halkının görüşleri ve literatürler yardımıyla noktasal saptanmalarla oluşturulan haritalar şeklinde verilmiştir.

Etkinlik listesinde yer alan her bir etkinlik için araştırmanın yöntemine göre "Uygun" ve "Koşullu Uygun" alanlar saptanmıştır. Aşağıda bu alanları gös-

teren haritalar ışığında, önerilen 11 ekoturizm etkinliği yorumlanmıştır.

Atlı doğa yürüyüşü etkinliği için uygun alanlar: Bu etkinlik için literatür taraması ve uzman görüşü alınarak belirlenen değerlendirme faktörü sayısı 23'tür. Araştırma alanı etkinliğin gerçekleştirilmesi açısından sorgulandığında ortaya çıkan "Uygun" alanlar araştırma alanının güney ve güneybatısında yer almakta "Koşullu Uygun" alanlar ise araştırma alanının doğu ve kuzeybatı yönlerinde dağılmış durumdadır. Bu dağılımın sebebini özellikle alanın topoğrafik ve toprak özelliklerinden kaynaklandığı söylenebilir. Yapılan sorgulamalar sonucu alanda "Atlı doğa yürüyüşü" etkinliği için "Uygun" alanların miktarı yaklaşık 100 km² "Koşullu Uygun" alanların miktarı ise yaklaşık 130 km²'dir.

Elde edilen sonuç haritası ile alanda bu etkinliğin gerçekleştirilme olanağının yüksek olduğu gözükmektedir. Etkinliğin uygulanmasında elde edilen harita yardımıyla atlı doğa yürüyüşü için rotalar belirlenebilecektir. Bu rotalar dâhilinde etkinlik günlük veya konaklamalı birkaç günlük turlar halinde uygulanabilir. Jeomorfolojik oluşumların tarım ve çiftlik işletmelerinin bu etkinlikle birlikte düşünülmesi etkinliğe ayrı bir renk katacaktır. Şekil 2'de GPS yardımıyla 36 58620 E 42 02700 N koordinatlarından alınan bir resim atlı doğa yürüyüşü etkinliği için uygun alanlara örnek olarak verilmiştir.

Şekil 2. Atlı doğa yürüyüşü etkinliği için örnek bir alan

Bisiklet turizmi için uygun alanlar: Bu etkinlik için literatür taraması ve uzman görüşü alınarak belirlenen değerlendirme faktörü sayısı 20'dir. Araştırma alanı etkinliğin gerçekleştirilmesi açısından sorgulandığında ortaya çıkan "Uygun" alanlar araştırma alanının ikiye bölünmüş devlet karayolu boyunca, alanın güney ve kuzey kesimlerinde toplandığı "Koşullu Uygun" alanların ise araştırma alanının doğu kısmında ve miktar olarak az olduğu görülmektedir. Bu etkinlik için ulaşım, haberleşme ve sağlık hizmetlerinin ön planda değerlendirildiğinden etkinlik alanlarının özellikle yerleşim merkezlerine yakın alanlarda çıktığı görülmüştür. Yapılan sorgulamalar sonucu alanda "Bisiklet turizmi" etkinliği için "Uygun" alanların miktarı yak-

laşık 320 km² "Koşullu Uygun" alanların miktarı ise yaklaşık 40 km²'dir.

Bisiklet etkinliğinin alanda gerçekleştirilmesinde ortaya çıkan alanlar üzerinde iklimsel kısıtlamalar etkili olabilir. Ancak özellikle Meke Tuzlası civarı bu etkinlik için uygun eğim aralığını sağlamaktadır. Şekil 3'de GPS yardımıyla 36 55590 E 41 70228 N koordinatlarından alınan bir resim bisiklet turizmi etkinliği için uygun alanlara örnek olarak verilmiştir.

Şekil 3. Bisiklet turizmi için örnek bir alan

Botanik (Bitki inceleme) turizmi için uygun alanlar: Bu etkinlik için literatür taraması ve uzman görüşü alınarak belirlenen değerlendirme faktörü sayısı 20'dir. Botanik turizmi etkinliği yöredeki endemik bitkilere ulaşılması ve onlar hakkında bilgiler alınması amacına dayanır. Yapılan literatür çalışmalarından ve alandaki gözlemlerden bu etkinlik için "Uygun" ve "Koşullu Uygun" alanlar noktasal olarak tespit edilmiş ve etkinlik haritasına aktarılmıştır. Çalışma alanı içinde ilçeden geçen devlet yolu yakın çevresinde, erozyon sahasının kuzey kesimlerinde ve obruk yaylasında kurak iklime dayanıklı endemik bitkilerin yaygın olduğu görülmektedir.

Alanda botanik turizmüne yönelik düzenlenecek turların çok özenle bilgili tur operatörleri eşliğinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Etkinlik günübirlik geziler veya ilçe merkezine dayalı konaklama ile gerçekleştirileceğinden ilçedeki konaklama imkânlarını sağlayacak altyapı iyileştirilmelidir. Şekil 4.'de GPS yardımıyla 36 534813 E 42 04732 N koordinatlarından alınan bir resim botanik turizmi etkinliği için uygun alanlara örnek olarak verilmiştir.

Doğa fotoğrafçılığı etkinliği için uygun alanlar: Bu etkinlik için literatür taraması ve uzman görüşü alınarak belirlenen değerlendirme faktörü sayısı 20'dir. Doğa fotoğrafçılığı etkinliğinde kullanılan ana materyal genel olarak doğal özellikleri içermektedir. Yapılan literatür çalışmalarından ve alandaki gözlemlerden bu etkinlik için "Uygun" ve "Koşullu Uygun" alanlar noktasal olarak tespit edilmiş ve etkinlik haritasına aktarılmıştır. Araştırma alanının doğal özellikler açısından taşıdığı potansiyel yüksektir. Bu etkinlik için uygun alanlar araştırma alanının kuzeyinde yer

alan obruk bölgesi Meke Krater gölü, Acıgöl, güneyde yer alan kumul alanları doğa fotoğrafçılığı için “Uygun” alanlardır.

Şekil 4. Botanik (Bitki inceleme) turizmi için örnek bir alan

Araştırma alanı içinde bu etkinlik profesyonel doğa fotoğrafçıları tarafından gerçekleştirilmektedir. Doğa fotoğrafçılığı etkinliğinin paket turlar halinde gerçekleştirilmesi için gerekli koşullar sağlanmalıdır. Bu konuda yapılan görüşmelerden çıkan sonuç konaklama ve ulaşım ile ilgili problemlerdir. Bu problemler çözüldüğü takdirde ülkemizde doğa fotoğrafçılığının yapılabileceği ender alanlardan biri olan Karapınar İlçesi en iyi şekilde değerlendirilmiş olacaktır. Şekil 5’de GPS yardımıyla Acıgöl civarında 36 530906 E 42 04530 N koordinatlarından alınan bir resim doğa fotoğrafçılığı etkinliği için uygun alanlara örnek olarak verilmiştir.

Şekil 5. Acıgöl civarında doğa fotoğrafçılığı etkinliği için örnek bir alan

Doğa keşfi etkinliği için uygun alanlar: Bu etkinlik için literatür taraması ve uzman görüşü alınarak belirlenen değerlendirme faktörü sayısı 24’tür. Yapılan literatür çalışmalarından ve alandaki gözlemlerden bu etkinlik için “Uygun” ve “Koşullu Uygun” alanlar noktasal olarak tespit edilmiş ve etkinlik haritasına aktarılmıştır. Araştırma alanı doğal ve kültürel olarak keşfedilmeyi bekleyen özelliklere sahip alanlarla doludur. Özellikle obruk yaylası, meke tuzlası civarı ve güneydeki kumul alanları “Uygun” koşulunu sağlarlar. Alanda yapılan inceleme gezilerinde henüz adı bile konmamış obruklara rastlanmıştır. Ayrıca güneydeki

kumul alanları günlük değişen arazi rölyefi ile safariye uygun şartlar sağlamaktadır. Ancak alanın bir kısmının askeri saha içerisinde yer alması etkinlikle ilgili düzenlenecek turlarda kısıtlamalara sebep olabilir.

Doğa keşfi etkinliği yapılan yanlış uygulamalar nedeniyle olumsuz bir bakış açısı kazanmıştır. Ancak yapılan anket sonucu Karapınar halkının bu etkinliğe bakışı yüksek derecede olumlu çıkmıştır. Bu sonuca dayalı olarak doğa keşfi etkinliğine yönelik güzel çalışmalar ortaya koyulabilir. Şekil 6’da GPS yardımıyla Çıralı Göl civarında 36 536288 E 41 98501 N koordinatlarından alınan bir resim doğa keşfi etkinliği için uygun alanlara örnek olarak verilmiştir.

Şekil 6. Çıralı Göl civarında doğa keşfi etkinliği için örnek bir alan

Doğa yürüyüşü (trekking) etkinliği için uygun alanlar: Bu etkinlik için literatür taraması ve uzman görüşü alınarak belirlenen değerlendirme faktörü sayısı 25’tir. Araştırma alanı etkinliğin gerçekleştirilmesi açısından sorgulandığında ortaya çıkan “Uygun” alanlar araştırma alanının kuzey ve batı bölgelerinde “Koşullu Uygun” alanlar ise araştırma alanının doğu bölgelerinde yer almaktadır. Özellikle Meke Krater gölü civarındaki volkanik tüfle kaplı alanlar bu etkinlik için ender özellikleri kapsamaktadır. Bu dağılımın sebebini özellikle alanın su, enerji kaynağı, haberleşme ve sağlık tesisleri varlıkları özelliklerinden kaynaklandığı söylenebilir. Yapılan sorgulamalar sonucu alanda “Doğa yürüyüşü” etkinliği için “Uygun” alanların miktarı yaklaşık 230 km² “Koşullu Uygun” alanların miktarı ise yaklaşık 90 km²’dir.

Etkinliğin uygulanmasında elde edilen harita yardımıyla doğa yürüyüşü için rotalar belirlenebilecektir. Bu rotalar dahilinde etkinlik günlük veya konaklamalı birkaç günlük turlar halinde uygulanabilir. Doğa yürüyüşü ile kampçılık etkinliği birlikte düzenlenerek farklı kombinasyonlar yaratılabilir. Şekil 7’de GPS yardımıyla Obruk Yaylası civarında 36 534838 E 42 02397 N koordinatlarından alınan bir resim doğa yürüyüşü etkinliği için uygun alanlara örnek olarak verilmiştir.

Şekil 7. Obruk Yaylası civarında doğa yürüyüşü etkinliği için örnek bir alan

Festival turizmi için uygun alanlar: Bu etkinlik için literatür taraması ve uzman görüşü alınarak belirlenen değerlendirme faktörü sayısı 26'dır. Araştırma alanı etkinliğin gerçekleştirilmesi açısından sorgulandığında ortaya çıkan "Uygun" alanlar ilçe merkezinin güneyinde yer alan erozyonu önleme sahasıdır. Bunun sebebi burada her yıl geleneksel olarak düzenlenen "Ağaç Bayramı" festivalinin yapılıyor olmasıdır. Bu festival erozyonu önleme çalışmaları içinde başlatılmış ve sürdürülmektedir. "Koşullu Uygun" alanlar ise alana ilişkin verilecek öneri festival alanlarını içermektedir. Öneri olarak alanda son yıllarda artan mısır üreticiliği göz önünde bulundurularak ilçe merkezinin kuzey kısmında mısır ekim alanları civarında "Mısır Festivali" adı altında hasat zamanlarında yapılacak düzenli bir etkinlik düşünülebilir.

Yörede yapılan anket sonuçlarından festival turizmine yönelik yöre halkının yaklaşımı yüksek çıkmasa da ekoturizm etkinliklerine katılım amaçlarında ekonomik refahlarını yükseltmek istemeleri bu etkinliğin uygulanabilirliğini artıracaktır. Festivaller yerel halkların ekonomik gelişmelerini değerlendirebilecekleri ve yörenin tanıtımında önemli rol oynayan etkinliklerdir. Karapınar İlçesi'nde yapılan ve yapılacak olan festival etkinliklerinde ilçeye özgü el sanatlarının satışı için uygun koşullar sağlanmalıdır. Yörenin doğal ve tarihi değerleri en iyi şekilde tanıtılmalıdır. Ayrıca yörede düzenlenecek festivaller yardımıyla düzenlenebilecek diğer ekoturizm etkinlikleri konusunda bilgiler verilip ziyaretçiler ilgileri doğrultusunda bu etkinliklere yönlendirilebilir.

Jeomorfolojik oluşumları izleme etkinliği için uygun alanlar: Bu etkinlik için literatür taraması ve uzman görüşü alınarak belirlenen değerlendirme faktörü sayısı 24'tür. Bu etkinlik jeomorfolojik oluşumları konu aldığı için yazılım içinde faktörlere dayalı bir sorgulama yapılamamıştır. Yapılan literatür çalışmalarından ve alandaki gözlemlerden bu etkinlik için "Uygun" ve "Koşullu Uygun" alanlar noktasal olarak tespit edilmiş ve etkinlik haritasına aktarılmıştır. Araştırma alanı jeomorfolojik oluşumlar yönünden çok zengin bir potansiyele sahiptir. Alan içinde Meke Krater Gölü, Acıgöl maarı, obruklar ve kumul alanları başlıca jeomorfolojik oluşumlardır.

Bu etkinliği gerçekleştirirken gününbirlik turlar ya da ilçe merkezinde konaklamaya dayalı birkaç günlük turlar düzenlenebilir. Ayrıca uzmanlarla yapılan görüşmelerden bu alanları gece aydınlatma altyapıları sağlanarak etkinliği gerçekleştirme zamanının uzatılması sağlanırken etkinliğe farklı bir boyutta kazandırılacağı tespit edilmiştir. Şekil 8'de GPS yardımıyla 36 541987 E 41 78185 N koordinatlarından (Yavşan Obruğu) alınan bir resim jeomorfolojik oluşumları izleme etkinliği için uygun oluşuma örnek olarak verilmiştir.

Şekil 8. Jeomorfolojik oluşumları izleme etkinliği için örnek bir oluşum

Kamp/Karavan etkinliği için uygun alanlar: Bu etkinlik için literatür taraması ve uzman görüşü alınarak belirlenen değerlendirme faktörü sayısı 26'dır. Araştırma alanı etkinliğin gerçekleştirilmesi açısından sorgulandığında ortaya çıkan "Uygun" alanlar araştırma alanının batısı, güneybatısı ve kuzey bölgelerinde "Koşullu Uygun" alanlar ise araştırma alanının doğu bölgelerinde yer almaktadır. Özellikle alanın kuzey bölgeleri topoğrafik açıdan etkinlik için uygun değerler sergilemektedir. Yapılan sorgulamalar sonucu alanda "Kamp/Karavan" etkinliği için "Uygun" alanların miktarı yaklaşık 110 km² "Koşullu Uygun" alanların miktarı ise yaklaşık 50 km²'dir.

Şekil 9. Kamp/Karavan etkinliği için örnek bir alan

Bu etkinliğin yörede gerçekleştirilmesinde haritada çıkan "Uygun" ve "Koşullu Uygun" alanlar içinde konaklama yerlerinin belirli jeomorfolojik oluşumlara yakın olması uzmanlarca önerilmiştir. Şekil 9'da GPS

yardımıyla 36 558550 E 41 73601 N koordinatlarından alınan bir resim Kamp/Karavan etkinliği için uygun alanlara örnek olarak verilmiştir.

Kuş gözlemciliği (ornitoloji) etkinliği için uygun alanlar : Bu etkinlik için literatür taraması ve uzman görüşü alınarak belirlenen değerlendirme faktörü sayısı 24'tür. Bu etkinlik için kuşlar materyal olarak kullanıldığı için yazılım içinde faktörlere dayalı bir sorgulama yapılamamıştır. Yapılan literatür çalışmalarından ve alandaki gözlemlerden bu etkinlik için "Uygun" ve "Koşullu Uygun" alanlar noktasal olarak tespit edilmiş ve etkinlik haritasına aktarılmıştır. Araştırma alanı kuşların göç yolları üzerinde bulunması ve alan içindeki sulak alanlarda konaklamaları alanın kuş gözlemciliği etkinliğinin yapılabilirliğini sağlamaktadır. Alan içinde Meke Krater Gölü, Acıgöl, sulu obuklar "Uygun" alanları, ilçe merkezinin güneyinde yer alan kayalık ve doğusunda yöreye özgü kuş türlerinin yaşadığı alanlar da "Koşullu Uygun" alanları oluşturmaktadır. Alandaki taban suyu seviyesinin son yıllarda düşmesinin etkinliğin gerçekleştirilmesinde bazı kısıtlamalara sebep olabileceği düşünülmektedir.

Bu etkinlik günübirlik turlar ya da etkinlik alanlarında ve ilçe merkezinde konaklamaya dayalı birkaç günlük turlar şeklinde düzenlenebilir. Şekil 10'da GPS yardımıyla 36 536288 E 41 98501 N koordinatlarından alınan bir resim kuş gözlemciliği etkinliği için uygun alanlara örnek olarak verilmiştir.

Şekil 10. Kuş gözlemciliği (ornitoloji) etkinliği için örnek bir alan

Tarım/Çiftlik turizmi için uygun alanlar: Bu etkinlik için literatür taraması ve uzman görüşü alınarak belirlenen değerlendirme faktörü sayısı 28'dir. Yapılan literatür çalışmalarından ve alandaki gözlemlerden bu etkinlik için "Uygun" ve "Koşullu Uygun" alanlar noktasal olarak tespit edilmiş ve etkinlik haritasına aktarılmıştır. Araştırmaya konu olan yöre geçimini hayvancılık ve tarım işletmeleri ile sağlamaktadır. Özellikle hayvancılık işletmeleri yaygındır. Alanın özellikle ilçe merkezine yakın kuzey kesimlerinde, güneybatı ve kuzeydoğu kısımlarında hayvancılık işletmeleri yoğun olarak yer almakta ve "Uygun" seçeneğini sağlamaktadır. Ayrıca yörede yapılan anket

sonuçları da yöre halkının böyle bir etkinliğe yaklaşımının çok yüksek derecede olduğunu göstermiştir. Bu etkinlik ziyaretçiler ile yöre halkı arasında kültürel etkileşim ve yöre halkı için önemli bir ekonomik gelir kaynağı ve istihdam imkânı sağlar.

Bu etkinlik günübirlik turlar ya da etkinlik alanlarında konaklamaya dayalı birkaç günlük turlar şeklinde düzenlenebilir. Şekil 11'de GPS yardımıyla 36 544600 E 41 76346 N koordinatlarından alınan bir resim Tarım/Çiftlik turizmi etkinliği için uygun alanlara örnek olarak verilmiştir.

Şekil 11. Tarım/Çiftlik turizmi için örnek bir alan

11 etkinliğe ait "uygun" ve "koşullu uygun" alanlar belirlendikten sonra İlçede yapılabilecek bir ekoturizm planlamasında kullanılmak üzere İlçede yapılabilecek ekoturizm etkinliklerine yönelik "Karapınar İlçesi Ekoturizm Etkinlikleri Haritası" çıkarılmıştır (Şekil 12.).

Bu haritaya bağlı olarak İlçede yapılabilecek etkinlikler için konaklamalı etkinlikler ve Karapınar ilçesi merkezli günübirlik turlar için rotalar Şekil 13 ve Şekil 14'de ki haritalarda verilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

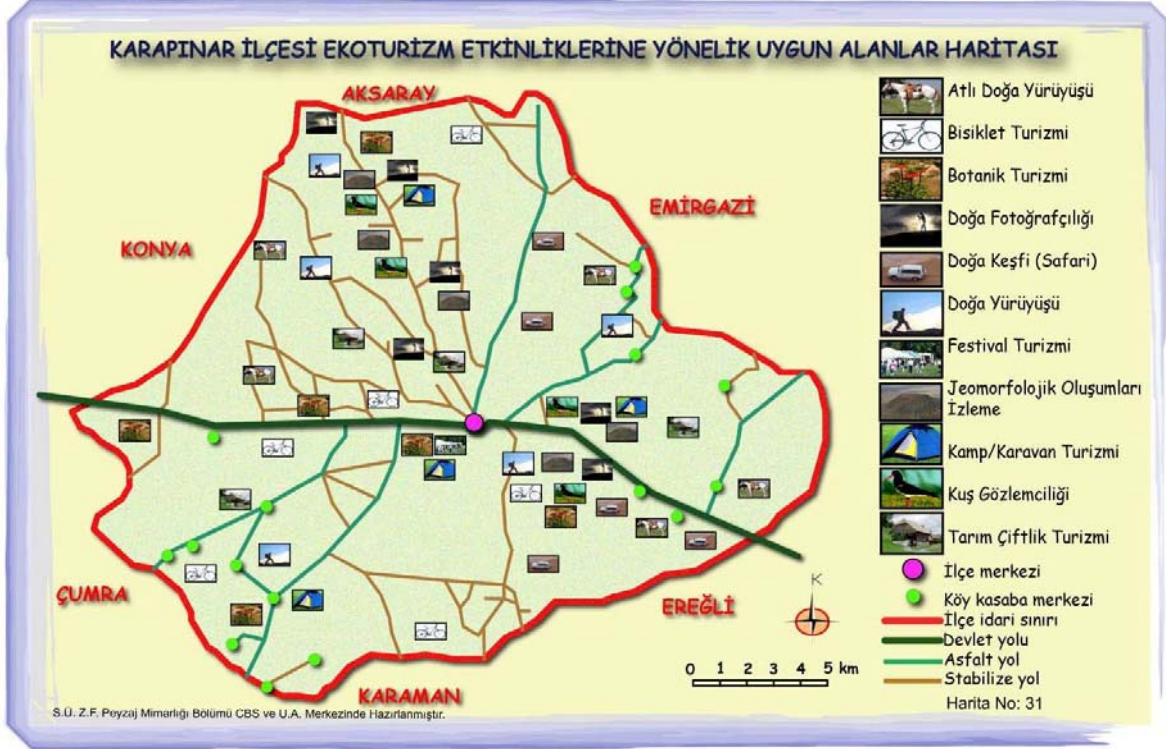
Araştırma alanında ekoturizm etkinliklerine yönelik uygulamaları gerçekleştirmek için bazı faktörlerin ele alınıp değerlendirilmesi ve eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir. Bu amaçla Çalışma kapsamında yapılan SWOT Analizi, Görsel Kalite Değerlendirmesi ve Anket Çalışması ışığında aşağıdaki tespitler yapılmış ve çözüm önerileri getirilmiştir.

Karapınar İlçe merkezinden geçen devlet yolu ulaşım açısından değerlendirildiğinde ülkemizin en problemlili yolları arasında yer almaktadır. Fakat son yıllardaki yapılan yol genişletme çalışmalarıyla kısmen iyileştirilmiştir. Yine de Konya-Karapınar arası yolun devamlı düz doğrultuda olması özellikle trafik kazaları açısından tehlikenin devam ettiğini göstermektedir. İlçede yapılan ankette deneklerin %19 trafik kazalarını ilçe turizminin gelişmesinde bir engel olarak gördüklerini ifade ederek bu problemin varlığını desteklemişlerdir. Ayrıca İlçe'nin doğal ve kültürel özelliklerine yönelik potansiyel taşıyan alanlarına ulaşmak için kullanılacak tali yolların tamamı stabilize ve kalitesiz-

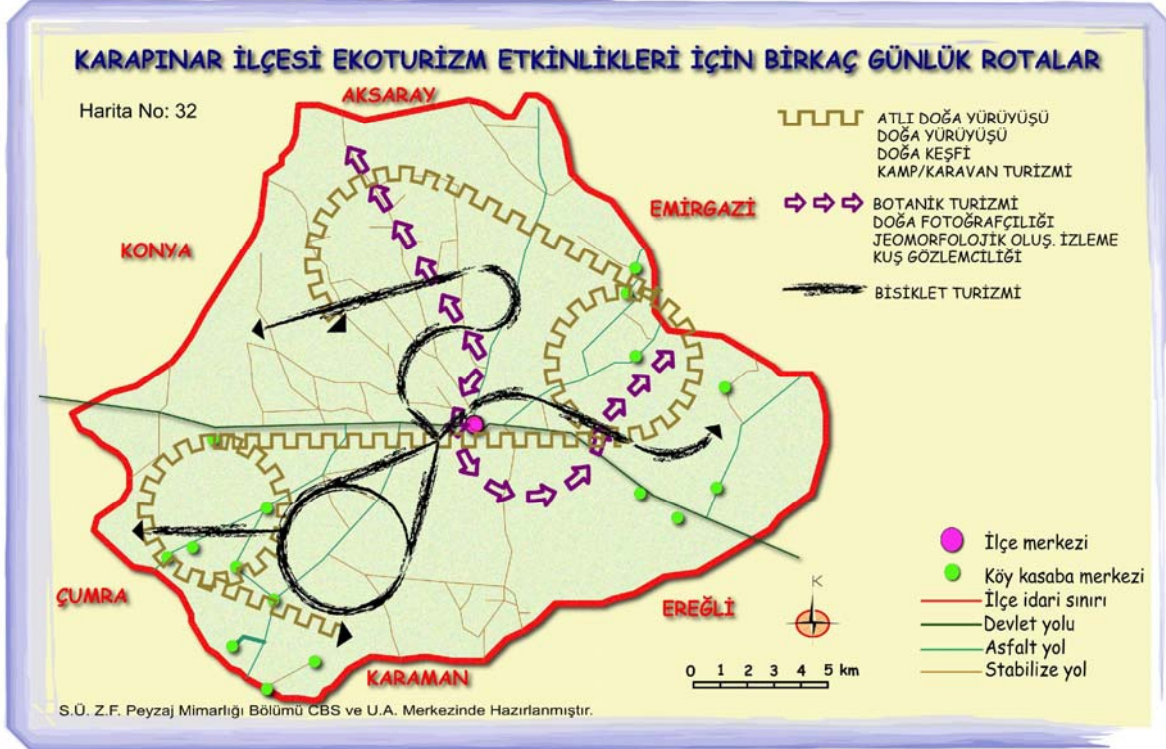

dir. Hatta bazı değerlere ulaşmak için bir araç yolunun bulunmadığı alandaki çalışmalar sonucu tespit edilmiştir. Seyahat acenteleri ile yapılan görüşmelerde ulaşım konusundan kaynaklanan nedenlerden dolayı bölgenin turizm merkezi olarak ilan edilemediği belirtilmiştir. Bölgenin karayolu ile ilgili altyapısının çö-

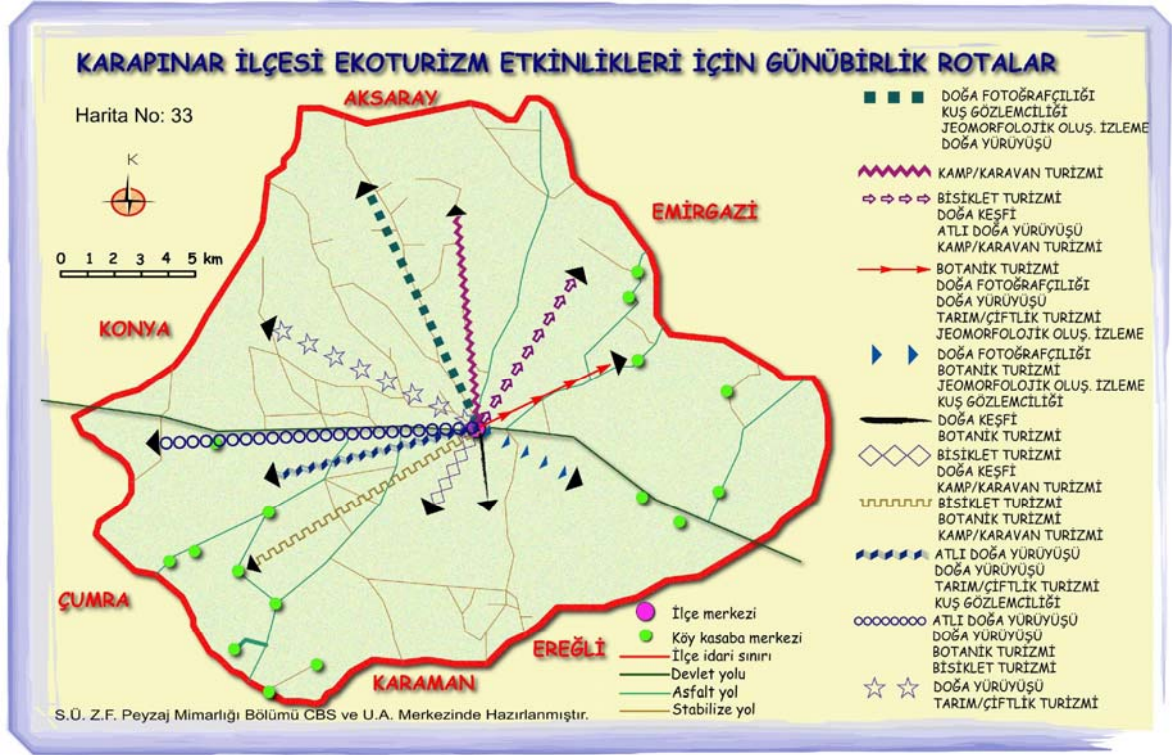
zülmesi buralara ziyaretçi götürmek isteyen turizm acenteleri içinde büyük teşvik olacaktır. Ulaşım ile ilgili altyapı çalışmaları gerçekleştirilirken yörenin peyzaj özellikleri tahrip edilmemeli peyzajın izlenmesini engelleyecek şekilde uygulamalar yapılmamalıdır.

Şekil 12. Karapınar İlçesi ekoturizm etkinliklerine yönelik uygun alanlar haritası

Şekil 13. Karapınar İlçesi ekoturizm etkinlikleri için birkaç günlük rotalar

Şekil 14. Karapınar İlçesi ekoturizm etkinlikleri için günübirlik rotalar

İlçedeki diğer önemli bir problemde konaklama sorunudur. Konaklama için büyük ve çok katlı mimari yapıların oluşturulması ekoturizm karakteristikleri içinde yer almaz. Konaklama ekoturizm uygulamalarında taşıma kapasiteleri ile göz önünde bulundurulması gereken bir hizmettir. Ancak ilçe merkezinde konaklamaya yönelik etkinlikler ve ilçe merkezli turlar için konaklama sorununun ortadan kaldırılması gereklidir. İlçede mevcut bir otel olması ve bu otelinde gerekli nitelikleri taşımaması sebebiyle konaklama ihtiyacı için gerekli altyapının yerel teşebbüsler ile işbirliği içinde oluşturulması gereklidir. Ayrıca ilçe bütününde ekoturizm etkinliklerinin gerçekleştirileceği alanların içinde, yakınında ve etkinlik rotaları üzerindeki yöre halkına ait yerel mimari içeren binaların iyileştirilerek bir kısmını veya tamamının pansiyon olarak bu hizmet için kullanımı yerinde olacaktır. Böylelikle hem konaklama ihtiyacı giderilecek hem de yerel halk için gelir üretilmesi sağlanacaktır. Yapılan anket sonucunda Karapınarlıların pansiyonculuğa yönelik yaklaşımlarının ekoturizm uygulamasında ki katılım şekilleri içinde en yüksek oranda olduğu ortaya çıkmıştır.

İlçe ve yakın çevresinde haberleşme olanaklarının iyileştirilmesine yönelik mobil telefon kullanımını olanaklı kılacak yansıtıcıların yapılması, içme ve kullanma suyu sistemlerinin sağlıklı olarak yapılması, kesintisiz enerji sağlayıcı trafoların sayısının artırılması, eğitim ve sağlık kuruluşlarının geliştirilmesi kamu yardımıyla gerçekleştirilebilecek turizm yatırımları arasında yer almaktadır. Bu alanlarda etkili ve

düzenli bir gelişme için projeler üretilmeli ve bu projelerin gerçekleştirilmesi için yerel yönetim ve sivil toplum örgütlerinin ortak çalışmalar yürütmesi gereklidir. Günümüzde turizme yönelik nitelikli projeler öncelik taşımakta ve gerekli çaba gösterildiğinde istenilen destek devlet tarafından sağlanmaktadır.

İlçe ve yakın çevresinde iklimsel olumsuzluklar da önemli dezavantajlardır. Bunlardan en önemlisi rüzgâr ve onun sonucunda meydana gelen rüzgâr erozyonudur. Karapınar halkının bu konudaki sıkıntısı ankete de yansımış nerede ise tamamına yakını rüzgâr erozyonunu ilçede meydana gelen en zararlı doğa olayı olarak göstermişlerdir. Halen etkileri sürmekte olan bu sorun üzerine yıllardır erozyonu önleme çalışmaları sürdürmektedir ve büyük yol kat edilmiştir. En önemlisi bugün Karapınarlılar bu konuda çok iyi bilinçlenmiş ve bu örnek çalışmalarını dünyaya duyurmuşlardır. Erozyonu önleme çalışmaları bu doğrultuda hız kesmeden devam ettirilebilirse ileri ki yıllarda erozyon problemi azalacak veya tamamen ortadan kalkabilecektir. “Yeşeren Çöl Karapınar” sloganı bu hedefin gerçekleştirilebileceğinin bir göstergesidir.

Yapılan anket sonucunda ticaret işletmelerinin azlığı göze çarpmaktadır. Turizm cazibe merkezi haline getirilmesi düşünülen bir yerde ticaret işletmelerinin sayısının ve çeşidinin fazla olması istenilen bir özelliktir. Elbette bu alanın gelişim süreci ile de ilgilidir. Bu konuda yine anket sonuçlarına dayanarak yöre halkının ekoturizme yönelik bir planlama yaklaşımı içinde bu konuya sıcak baktığını söyleyebiliriz. Ticaret işletmeleri, yöresel el sanatları ve tarım ürünlerinin

satışları konularında yöre halkının müteşebbis olacağını verdikleri yanıtlardan çıkarabiliriz. Yapılacak bir ekoturizm planlamasında, yöre halkının ekonomik refahının yükseltilmesi temel yaklaşımlarından biri olacağından bu konunun da çözüme ulaştırılacağı şüphesizdir.

Yörede yapılacak bir ekoturizm planlamasında kalifiye eleman eksikliği karşılaşılabilecek diğer bir sorundur. Yöre halkı anketlere verdikleri yanıtlarda bunu ortaya koymuştur. Özellikle yabancı dil ve ekoturizm konusunda bilgi eksikliği vurgulanmıştır. Ayrıca bu noktada anket çalışmasında ilginç sonuçlar ortaya çıkmıştır. Yöre halkının % 74'ü ekoturizm konusunda hiçbir bilgilerinin olmadığını, % 40'ının yörelerinde ki doğa koruma alanlarını dahi bilmediklerini belirtmişlerdir. Yinede % 92'lik bir oranla ekoturizme olumlu yaklaşmışlar ve çoğunluğu ilçelerini "Doğal güzellikleri olağanüstü" olarak tanımlamışlardır. Buradan hareketle yöre halkının eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları içinde ekoturizme yönelik değerlendirilebileceği sonucu çıkmaktadır. Yöre halkının maddi yetersizlikleri de göz önünde bulundurularak iyi planlanmış eğitim çalışmaları ile yöreden çok sayıda kalifiye eleman yetiştirilebilir.

Bu olumsuz faktörler ve bunların iyileştirilmesine yönelik değerlendirmeler yanında yörenin taşıdığı fırsatlar ve avantajlar da ele alınıp geliştirilebilir. Karapınar İlçesi'nin Konya İli'ne yakınlığı değerlendirilmeli, bunun sağlayacağı avantajlar öncelikle göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle Konya İli'ndeki havaalanı, seyahat ve turizm şirketleri ilçede düşünülecek ekoturizm planında yardımcı olabilecek unsurlardır. Ayrıca ilçeden geçen karayolunun ulusal ana ulaşım ağı içinde olması ve altyapısının gittikçe düzelmesi de önemli avantajlar yaratacaktır. İlçede eğitim veren Selçuk Üniversitesi'ne bağlı Meslek Yüksek Okulu da değerlendirilebilecek iyi bir kaynaktır. Okulda turizm ve otelcilığe yönelik bir bölümün açılması yörede ki ekoturizm faaliyetlerine destek olabileceği gibi yöre halkının eğitim ve istihdam problemlerine de büyük katkılar sağlayacaktır. İlçede sanayinin gelişmemesi ekoturizm açısından olumlu bir özellik olarak düşünülebilir. Yöre halkı, eğer ekoturizme yönelik çalışmalar başarılı olursa yöreye çevresel bir zarar gelmeden belki de sanayi ile dahi elde edemeyecekleri ekonomik refah düzeyine kavuşabileceklerdir.

Ekoturizm, doğal ve kültürel varlıklarımızın korunması ve bölgesel turizm gelirlerinin artırılması bakımından önemli bir turizm faaliyetidir. Amaca uygun bir gelişme sağlanabilmesi için iyi bir ekoturizm planlaması yapılması, ekoturizm alanlarının tanıtılması, düzenlenmesi ve denetlenmesi gerekmektedir. Ancak ekoturizmle ilgili henüz ülkesel bir planımız yoktur. Bu durum turizmin çarpık bir biçimde genelde halktan kopuk, çevresel bozulmalara yol açacak nitelikte genişlemesi sonucunu doğurmaktadır. Ekoturizm ilkeleri dikkate alınmadan yapılan turizmi

ekoturizm ve bu turizm etkinliklerine katılan turistleri de ekoturist olarak adlandırmak imkânsızdır.

Gerçekte, arzulanan bir ekoturizm uygulamasını tanımlandığı ve amaçlandığı gibi gerçekleştirmek hiç de kolay değildir. Başarılı ve sürdürülebilir bir ekoturizm için öncelikle ulusal bir ekoturizm planına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle ekoturizmle bağlantılı uygulamalarda ekolojik ve sosyal kaygılar gözetilerek ve çok yüksek beklentilere yer verilmeden çalışmalara başlanmalıdır. Ekoturizm, turizmi geliştirici ve yayıcı bir alternatif değildir. Tam tersine turizmi sınırlar. Ekoturizm, turizmin olumsuz etkilerini azaltmak, olumlu etkilerini çoğaltmak ve yerel halkın faydasını artırmak ihtiyacından doğmuştur.

Karapınar İlçesi ve yakın çevresinde ekoturizmin geliştirilmesi yöre halkına ek gelir kaynağı yaratılması ile birlikte alanda doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını sağlayacaktır. Ayrıca bölgede ekonomik çeşitliliğin sağlanması yöre halkının doğal kaynaklar üzerine olan baskısının azaltılmasını da sağlayacaktır. Ekoturizmin geliştirilmesi ilçe ve yakın çevresinin özelliklerinin ulusal ve uluslar arası tanıtılması da yarar sağlayacaktır.

Araştırma bölgesindeki obruklar, krater gölü, maar, kumul alanları, tarihi ve kültürel değerler gibi turizm çekim noktalarının homojen dağılımlı olmaması ve birbirinden farklı özellikler göstermesi nedeniyle bölgenin tümüne yönelik ortak turizm politikalarının belirlenmesi olanaklı değildir. Alanda bundan sonraki yapılacak ekoturizme yönelik araştırma ve uygulamalar için bölgede ki çekim noktalarının fiziki ve sosyo-ekonomik yapılarına yönelik fizibilitelerinin çıkarılması ve araştırmaya konu edilen öneri ekoturizm etkinliklerinin, ekoturizm sektörüne yönelik niteliği ve niteliği açısından ölçümlerinin ayrı yapılması ile sağlıklı bir veri birikimi sağlanmalıdır.

Bölgesel ekoturizm politikası çerçevesinde alandaki turistik çekim noktaları ve bu noktalarda uygulanacak ekoturizm etkinlikleri diğer turistik ürünlerde desteklenip turistik talebin artırılmasına çalışılmalıdır. Bunun için yapılacak en önemli uygulamalar reklâm ve tanıtım politikalarıdır. Araştırma sonucunda ortaya konulan Karapınar İlçesi Doğal ve Kültürel Varlıklar Haritası ve Karapınar İlçesi Ekoturizm Etkinlikleri Haritası Karapınar Belediyesi tarafından değerlendirilmek bu konuda kullanılmak üzere kuruma sunulacaktır. Belediye ile yapılan görüşmeler sonucu bu konunun hassasiyeti üzerine durulmuş ve bu haritaların reklâm ve tanıtım açısından büyük önem taşıdığı ve özellikle ilçe merkezinden geçen karayolu üzerinde panolarla sergilenmesine yönelik ortak karar alınmıştır. Böylelikle ilçeye ilgili bilgilendirme ve kullanım için gerekli hassasiyet sağlanacaktır. Ayrıca İlçenin barındırdığı potansiyel çeşitli turizm acenteleri ve tur operatörlerine tanıtılması için seminer ve toplantılar düzenlenmelidir.

Araştırma bölgesinde ki belirlenen doğal ve kültürel varlıkların büyük bir kısmı korunan alan statüsün-

de değildir. Bu alanların “doğal sit alanı” olarak kabul edilmesi ve arazi kullanım kararlarının, ekolojik taşıma kapasiteleri ile belirlenmesi ile sürdürülebilir turizm anlayışı içinde kullanılabilmesi sağlanabilir. Böylelikle bir takım yetki ve yasa karmaşası giderilerek daha etkin bir denetim mekanizması kurulabilir.

Etkinlik alanlarında yörenin geleneksel yaşam biçimini sergileyen yöresel el sanatları ürünlerinin satışını gerçekleştiren birimlerin yapılması teşvik edilmelidir. Böylelikle yöre halkının ekonomik kazanç elde etmesi mümkün olacaktır.

Karapınar İlçesi gibi çok özel bir konuma ve değerlere sahip, özgün bir çevre bütününde gerçekleştirilecek çevre duyarlı bir turizm yaklaşımı kendine kaynak olan doğal ve kültürel çevreyi tüketmeyecek, gelecek kuşaklara aktarımını sağlayacaktır. Turizm olgusunun kaçınılmaz olduğu bir süreçte ekolojik tabanlı bir turizm yaklaşımı ile hem bu alan eğitsel, bilimsel, kültürel amaçlı hizmet verecek hem de turizm sonucu oluşabilecek olası zararlar elemine edilecektir.

KAYNAKLAR

- Abidin, Z., Z., 1999. The Identification of Criteria and Indicators for The Sustainable Management of Ecotourism in Taman Negara National Park, Malaysia: A Delphi Consensus. Collage of Agriculture, Forestry and Consumer Sciences at West Virginia University. Doktora Tezi. Morgantown, West Virginia.
- Aktan, C.C., 1999. 2000’li yıllarda Yeni Yönetim Teknikleri, (2), Stratejik Yönetim ve Swot analizi, TÜGİAD Yayını, İstanbul.
- Avcıkurt, C., Koroğlu, A., Doğdubay, M., 2003. Alternatif Turizmin Planlanmasında SWOT Analizinin Uygulanması. Türkiye’nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı, Çankırı.
- Çimen, F., 2002. Delphi Yöntemi. Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu. Gebze.
- Doan, T.M., 2000. The Effects of Ecotourism in Developing Nations: An Analysis of Case Studies. Journal of Sustainable Tourism, Vol,8 No,4 pp: 288-304.
- Ecker, M., 2002. Geostatistics: Past, Present and Future. Department of Mathematics, University of Northern Iowa, Cedar Falls, IA, 50614-0506. A.B.D.
- Erdoğan N., 2003. Çevre ve (Eko)turizm. Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu. ISBN: 975-93130-2-2 Ankara.
- Gül, A., Özel, R., Işık, H., 2003. Adana İlinde Salça Tüketim Yapısı ve Tüketimi Etkileyen Faktörler. Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi.
- Güngör, S., 2003. Beyşehir İlçesi ve Yakın Çevresi Turizm ve Rekreasyon Kullanımına Yönelik Peyzaj Potansiyelinin Saptanması Üzerine Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara.
- Güngör, S., Polat, A.T., 2005. Burdur İli Turizm ve Rekreasyon Kullanımına Yönelik Topografik Potansiyelin Saptanması ve Değerlendirilmesi. 1. Burdur Sempozyumu 16-19 Kasım, Burdur.
- Gürlek, T.B., 2002. SWOT Analizi Nedir? Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu. TÜSSİDE, Gebze.
- NIMA, 2002. National Imaginary and Mapping Agency. Digital Terrain Elevation Data (DTED) and Digital Elevation Model (DEM) Turkey. Lower Left: 37.370833 N 31.091667 E. Upper Right: 37.995833 N 32.341667 E. 10 Meter Resolution Digital Orthorectified Imagery D01-10M. CNES/SPOT Image 1992-1994. N.A.S.A. USA.
- Önder, S., Polat, A.T., 2004. Konya İli Karapınar İlçesi’nin Ekoturizm Yönünden Görsel Kalite Değerlendirmesi ve SWOT Analizi. Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi 18 (33): Sayfa:80-86, Konya.
- Şahin, A. E. (2001). Eğitim Araştırmalarında Delphi Tekniği ve Kullanımı. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 20, 215-220. Ankara.
- Topay, M., 2003. Bartın-Uluyayla Peyzaj Özelliklerinin Rekreasyon-Turizm Kullanımları Açısından Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara.
- Weaver, D.B.,1999. Magnitude of Ecotourism in Costa Rica and Kenya. Annals of Tourism Research, Vol:26 No:4 pp:792-816.